

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se
Kopia:
carolin.jarlehag@regeringskansliet.se
Dnr S2025/00568

Administrativa sanktioner i socialförsäkringen (Ds 2025:8)

Olika domstolar

Utredningens förslag innebär att sanktionsavgifter som beslutas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten kommer kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol medan talan om sanktionsavgift som förs av åklagare kommer att prövas av allmän domstol. Att frågan om sanktionsavgift prövas i såväl allmän domstol som förvaltningsdomstol riskerar möjligen att leda till en praxis som inte är enhetlig.

Avstängning

I de föreslagna bestämmelserna i 108 a kap. 6–7 §§ socialförsäkringsbalken anges under vilka förutsättningar det finns hinder mot att besluta om sanktionsavgift med anledning av förbudet mot dubbla förfaranden. Förvaltningsrätten konstaterar att det saknas en bestämmelse som reglerar förbud mot dubbla förfaranden vad gäller avstängning, trots att utredningen anser att en avstängning är att jämställa med ett straff enligt Europakonventionen.

Sanktionsavgift

I den föreslagna bestämmelsen i 108 a kap. 2 § socialförsäkringsbalken anges att en förutsättning för att besluta om sanktionsavgift är bl.a. att den felaktiga utbetalningen omfattas av ett beslut om återbetalning av ersättning enligt 108 kap. som avser den som har lämnat den oriktiga uppgiften, eller underlåtit att uppfylla uppgifts- eller anmälningsskyldigheten. I praktiken kommer i många fall såväl beslut om återbetalning av ersättning som sanktionsavgift att överklagas av den enskilde. För det fall den enskilde endast överklagar beslutet om återbetalning av ersättning och detta upphävs av domstol är det dock oklart vad som händer med beslutet om sanktionsavgift.

I den föreslagna bestämmelsen i 108 a kap. 11 § socialförsäkringsbalken anges att en redan inbetalad sanktionsavgift ska betalas tillbaka om sanktionsavgiften har upphävts genom ett beslut eller en dom som fått laga kraft. Förvaltningsrätten konstaterar att det saknas en bestämmelse som reglerar vad som gäller i fråga om en redan inbetalad sanktionsavgift i den ovan beskrivna situationen att den enskilde endast överklagar beslutet om återbetalning av förmånen och detta beslut upphävs. Förvaltningsrätten anser att det bör övervägas att införa en bestämmelse som även reglerar återbetalning av sanktionsavgift i den ovan beskrivna situationen.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen Anna Björklund efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Sara Gruselius.

Anna Björklund

Sara Gruselius